

Családi ünnepek, rítusok

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

11. évfolyam

Programcsomag:

Felkészülés a felnőtt szerepekre

A modul szerzője: Simon Gabriella

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	16-17 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az ünnepek, a rítus fogalmának tisztázása. Felismertetni a tanulókkal, hogy a naptári évet, és a család életét az ünnepek is tagolják. Ismerjék meg a tanulók egymás családi ünnepeit, a készülődés, a várakozás és az ünneplés szokásait, hagyományait és jelenkori szerepét az életünkben. Fontos tudatosítanunk, hogy szomorú ünnepeink is a mieink, az emlékezésnek is vannak rítusai. Az ünnepek, a szokások, az együtt töltött idő családot összetartó erőként szolgálnak.
A modul témái, tartalma	<p>Témák: Identitás: szocializáció, család, családtörténet, közösség, viselkedés, hagyomány, kapcsolatok; szolidaritás, tolerancia; életmód: életérzés, életminőség, érzelmek; világkép: hit, hiedelem, holisztikus szemlélet, értékek, jövő; kultúra: generációk.</p> <p>Tartalom: A tanulók csoportokban megbeszélik, milyen családi ünnepeik vannak, és számukra melyek ezek közül a legkedvesebbek. Megosztják egymással, miért kedves számukra ez az ünnep, és mitől vált azzá. Közösen gondolkodnak arról, mi lehet az ünnepek szerepe az egyén és a család életében. Megbeszélik a vallásos és világias családi ünnepek rítusainak a szokások eltéréseit, hasonlóságait. Megismerkednek a készülődés és az ünneplés rítusaival és annak modern kori változataival. Beszélnek az adakozás, ajándékozás és megajándékozottság örömről. Különbséget tesznek boldog és csendes, szomorú ünnepek között, tisztázzák az elbúcsúzás, emlékezés rítusának jelentőségét. Megbeszélik, van-e, és hogyan hat az ünnepek megtartó ereje, mi a családi összejövetelek jelentősége az egyén életében. Közösen megterveznek egy szabadon választott ünnepet, ünneplést.</p>
Megelőző tapasztalat	A modulok megtartásának idejében éppen aktuális ünnepek
Ajánlott továbbhaladási irány	A saját ünnepek megtervezése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás Önszabályozás: tekintet másokra A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: szabályalkotás, szabálykövetés, kreativitás: nyitottság, rugalmasság Társas kompetenciák: empátia, együttműködés</p>
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: Ember a társadalomban, Magyar irodalom és nyelvtan, Életvitel és gyakorlati ismeretek Tantárgyakhoz: társadalomismeret, művészetek, osztályfőnöki óra, idegen nyelv</p>

	Modulokhoz: a megelőző évfolyamok családdal, ünnepekkel, rítusokkal kapcsolatos moduljai. Felnőtt szerepek: 9. évfolyam: „Hoztam neked piros rózsát”. Toleranciára nevelés: 8. évfolyam: „Napi rítus, napi ritmus”; 9. évfolyam: „Naptárak és ünnepek”; 10. évfolyam: „Zsidó kultúra”
Támogatórendszer	Bánhegyi Ferenc: <i>Hon- és népismeret</i> . Apáczai Kiadó. Celldömölk, 2005 Bruno Bettelheim: <i>Az elég jó szülő</i> . Gondolat. Budapest, 1994 Balogh Júlia: <i>Szent Mihály havától Kisasszony haváig</i> . Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., [é. n.] <i>A Nők Lapja</i> , a <i>168 óra</i> , a <i>Házi Patika</i> , az RTL Klub híradó és a Tv2 híradó kapcsolódó, interneten hozzáférhető cikkei

Módszertani ajánlás

Időfelhasználás

A modult lehetőleg egyvégtében, ha szükséges, kisebb szünetekkel valósítsuk meg. Ha nincs rá más mód, a főbb tartalmi egységek határain lehet több részre tagolni, de a megvalósítás hosszabb szünet nélkül történjék meg.

Tér-terem elrendezése

Legyen a terem könnyen átrendezhető a nagycsoportos és kiscsoportos munkákhoz. A nagycsoportos munkához a székeket körben helyezzük el, a kiscsoportos munkánál álljanak rendelkezésre asztalok a terem sarkaiban.

Eszközök

Tanulói eszközök, tanár munkáját segítő eszközök – képek, nyomtatott mellékletek (pl. újságcikkek, hirdetések, reklámanyagok, szépirodalmi művek), írószerek, plakátok készítéséhez alkalmas csomagolópapír, „Post-it” ragasztós hátú színes lapok vagy gyurmaragasztó, olló.

Csoportok

Nagycsoport, alkalmanként a feladatoknak megfelelően szerveződő kiscsoportok.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat

Nem szükséges differenciálás, csak abban az esetben, ha tudomásunk van róla, hogy a csoportban olyan tanuló is van, aki életeseményeit tekintve nagyobb krízist él vagy élt át.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

Világos, érthető utasítások szükségesek; a csoportmunkánál, nagycsoportos beszélgetéseknél, értékelésnél vegyük figyelembe a tanulói igényeket is. Teremtünk meg a vita, a párbeszéd lehetőségét is.

Speciális javaslatok a fejlesztendő kompetenciával kapcsolatban

A foglalkozáson nyílt, elfogadó, bizalom teli légkör szükséges, ahol a tanulók nyíltan, elfogulatlanul fejezhetik ki gondolataikat, véleményüket. Alkalmat ad a modul arra is, hogy a gyerekek arról gondolkodjanak, hogy miként tervezik saját jövőbeli családjuk ünnepeit.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés empátikus, beszélgetés jellegű legyen, ahol elsősorban a tanulói visszajelzésekre vagyunk kíváncsiak, és maga az értékelés nem tartalmaz ítéletet. Az értékelés és a megerősítés helyeződjék előtérbe a bírálattal szemben.

Az értékelési mód és a tartalom összefüggésének megvilágítása:

Az értékelés a tartalommal összefüggésben inkább beszélgetés, reflexiók adása legyen. Az értékelésnek az egyéni fejlődés szempontjait kell követnie. Minden tevékenységet és produktumot értékeljünk, a csoportmunka folyamatát és eredményét is. Az alkotó munka (pl. plakát, bemutató) eredményét is értékeljük, figyeljük az önbizalom, előadókészség, nyilvános megszólalás képességének fejlődését. Kérdezzünk rá az együttműködés minőségére is.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Ünnepi üdvözlő képeslapok

P2 – A feldolgozás kérdései I.

P3 – A feldolgozás kérdései II.

P4 – Felkészülés az ünneplésre

Diákmellékletek

D1 – Összevágott ünnepi képeslapok – annyi képeslap, ahány csoportot képezünk.

D2 – Olvasói levél – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.

D3 – Félpanziós meghitt ünnep – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.

- D4 – Ünnepek a gyermekkorban – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D5 – Magányosokon segítenek – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D6 – Az ember életének meghatározó eseményei – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D7 – Öltöztess díszbe a lelkedet! – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D8 – Lelkünkben szóljon az ünnep – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D9 – Légy boldog, ne csak ünnepekkor! – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.
- D10 – Ünnepek a hálón – a csoportok egy vagy két példányt kapnak.